

Reactie VNG op wetsvoorstel 'Meer Ruimte voor Nieuwe Scholen'

De VNG heeft de volgende aandachtspunten bij het wetsvoorstel:

Verplichting tot overleg in plaats van meldingsplicht

De VNG vindt de meldingsplicht voor nieuwe initiatieven te mager. Er moet een verplichting komen tot overleg met gemeenten en besturen van bestaande scholen over hoe het nieuwe initiatief kan aansluiten bij bestaande afspraken over bijvoorbeeld kindcentra en om wensen en behoeften rondom huisvesting af te stemmen op de mogelijkheden. Dit bespoedigt een succesvolle start van de nieuwe school. De gemeente kan in de gelegenheid worden gesteld aan de minister een oordeel te geven over het initiatief. Tenminste zou een verslag van het gevoerde lokale (LEA) of regionale educatieve overleg (REA) moeten worden overlegd bij de aanvraag.

Huisvestingsprocedure

De voorgestelde huisvestingsprocedure waarbij gemeenten één jaar de tijd krijgen om in onderwijshuisvesting te voorzien, tast de gemeentelijke autonomie aan zoals belegd in de artikelen betreffende 'voorziening in de huisvesting' van de onderwijswetten. Gemeenten hebben de wettelijke plicht om een bekostigingsplafond, een programma huisvesting en een overzicht huisvesting vast te stellen.

De verplichte start per 1 augustus van het jaar volgend op de goedkeuring door de minister doorkruist het gemeentelijk begrotingsproces en het budgetrecht van de gemeenteraad. De gemeentelijke begroting wordt in het voorjaar opgesteld en uiterlijk half november vastgesteld. Beseft moet worden dat afspraken tussen gemeenten en bestaande schoolbesturen over investeringen in scholenbouw en over doordecentralisatie door deze korte termijnontwikkeling kunnen worden doorkruist. Daarnaast hebben gemeenten in dichtbevolkte gebieden te maken met een complexe tijdrovende zoektocht in de stad naar een geschikte locatie.

Huisvesting

Het wetsvoorstel leidt tot ingrijpende gevolgen voor onderwijshuisvesting. Gemeenten moeten voor iedere nieuw gestichte school voor huisvesting zorgen. Omdat het landelijk huisvestingsbudget gelijk blijft, gaat dit ten koste van verbeteringsplannen van het huidige scholenbestand.

De VNG wijst er op dat de zorgplicht voor onderwijshuisvesting niet wil zeggen dat er automatisch aanspraak bestaat op nieuwbouw. Er kan worden verwezen naar medegebruik van leegstand in een bestaand gebouw, of een bestaand gebouw kan voor het onderwijs geschikt gemaakt worden. Daarbij moet in alle situaties worden voorzien in eerste inrichting (meubilair en lespakket). Het wetsvoorstel leidt tot een extra investering voor gemeenten, zonder een compensatie via de algemene uitkering Gemeentefonds.

Ook bij het sluiten van een nieuwe school die onvoldoende presteert, zijn er financiële gevolgen voor de gemeente, terwijl gemeenten geen invloed hebben op het besluit. Te overwegen is om een compensatieregeling of egalisatiefonds in het leven te roepen.

Een lagere stichtingsnorm heeft eveneens gevolgen voor de gemeentelijke begroting. Het betekent dat initiatieven eerder in aanmerking komen voor bekostiging, wat leidt tot hogere uitgaven. Daarbij komt dat de meting van belangstelling door marktonderzoek of ouderverklaringen niet betekent dat ouders hun kinderen ook daadwerkelijk zullen inschrijven.

Leerlingendaling

In het wetsvoorstel om de gevolgen van de leerlingendaling tegen te gaan dient er door schoolbesturen periodiek een regionaal plan te worden opgesteld en geactualiseerd. In het regioplan kan worden aangegeven of er ruimte is voor nieuwe scholen en zo ja wat dit voor consequenties heeft. Schoolbesturen dienen het regioplan af te stemmen met de gemeenten.

Vooraf in regio's waar het aantal leerlingen niet (meer) groeit heeft een nieuwe school stichten altijd consequenties voor andere scholen. Zij zien hun leerlingen verdwijnen. Gemeenten worden met een groot risico opgezegd van investeren in een gebouw en inrichting als de school toch niet aanslaat. Het rijk vergoedt die kosten niet en de mogelijkheden om de kosten te verhalen op het bestuur zullen minimaal zijn.

Het meten van belangstelling door marktonderzoek of ouderverklaringen geeft slechts de intentie van ouders weer. Om de belangstelling en de gevolgen voor bestaande scholen over langere termijn te kunnen voorstellen, zouden ook demografische gegevens bij het onderzoek betrokken moeten worden.

Leerlingenvervoer

De VNG vindt het zeer inconsequent om bij het stichten van nieuwe scholen het richtingenbegrip los te laten, en het begrip vervolgens te handhaven bij het leerlingenvervoer. Dit zal tot hogere kosten voor leerlingenvervoer leiden, wanneer scholen van een bepaalde denominatie schaarser worden en dus vaker op grote afstand zullen liggen. De VNG pleit al geruime tijd voor een regeling van het leerlingenvervoer, waarbij de keuze voor een school van een bepaalde richting volledig wordt beschouwd als een verantwoordelijkheid van de ouders.